

JUBILEJNÝ 40. ROČNÍK ZIMNÉHO PRECHODU MURÁNSKOU PLANINOU

Obec Muráň a TJ Tatran Muráň, pod záštitou podpredsedu NR SR A. Hrnčiara, usporiadala 10.2.2018, 40. ročník ZPMP.

V podvečer jeho konania sa uskutočnila spomienková slávnostná akadémia s recepciou na ktorej sa zúčastnili zakladatelia tohto podujatia, pozvaní hostia, ktorí mali a majú podiel na jeho príprave a organizovaní. Ďalšími účastníkmi boli priatelia z družobného mesta Fryšták na čele s jeho starostom p. L. Doležalom, poslanci obecného zastupiteľstva v Muráni a ďalší.

Po krátkom kultúrnom programe od detí ZŠ, príhovore poslankyne obecného zastupiteľstva p. Labošovej, odovzdal starosta obce p. R. Goldschmidt pamätné plakety oceneným so zápisom do obecnej kroniky. Po slávnostnom akte na námestí vyhrávala obyvateľom obce známa kapela „Ščamba“, ktorá navodila atmosféru končiacich sa fašiangov.

Na druhý deň, od skorého rána, sa to na muránskom námestí hemžilo nedeľňavými bežkami a turistami. Tí po vyvezení autobusmi, ktoré premávali z Revúcej na Javorinu, absolvovali svoje vybrané trasy. Bežkári mali dve možnosti: I. trasa v dĺžke 20 km,

spoločná s II. trasou po Studňu, odkiaľ sa vrátili cestou cez Jergľovú na Veľkú lúku a odtiaľ peši do Muráňa. II. trasa pokračovala zo Studne na Nižnú Kľakovú s občerstvovacou stanicou a tiah-

la sa ďalej Javorovou cestou cez Jaškov vršok, Mátožnú a výnimočne cez Brestovú končila po absolvovaní 31 km pri prvých domoch Muráňa. Bol to zážitok na ktorý sa nezabúda. Snehové

podmienky boli veľmi dobré od 50 -70 cm, takže sa dalo aj do čoho padať. Snehom obsypané stromy vytvárali na trase rozprávkovú krajinu s pocitom pokoja a pokory. Neodmysliteľnou súčasťou patrili aj tóny heligónky J. Spišáka na Studni, ku ktorej sa pridávali aj spevy prítomných.

Pešiáci sa prešli z Javoriny, cestou na Veľkú lúku, kde sa mohli kochať stádom koní, s pokračovaním na Maretkinu, kde sa mohli občerstviť a oddýchnuť. Po príchode do Muráňa na každého čakal v jedálni ZŠ chutný guláš, občerstvenie, pamätné tričko a magnetka.

Je nesmierne cenné, že pri účasti približne 90 lyžiarov a 650 pešiakov všetko fungovalo takmer bezchybne za čo je treba pochwáliť celý organizačný štáb s jeho členmi, či to bola prezentácia, doprava, príprava občerstvovacích miest na Maretkinej, Studni, N. Kľakovej a v cieľi pri varení guláša jeho servírovanie, podávanie občerstvenia a suvenírov.

Na záver: SLOVÁ NESTAČIA, TREBA PRÍSŤ A ZAŽIŤ TO.

40. ročník Prechodu Muránskou planinou

40. ročníka Prechodu Muránskou planinou sa opäť zúčastnili aj naši priatelia z družobného mesta Fryšták so starostom Mgr. Lubomírom Doležalom s manželkou. Spolu s nimi sme sa zastavili na Veľkej Lúke pri p. Erike Homolovej, kde sme si uctili pamiatku poslanca obecného zastupiteľstva a člena ZO SZPB Muráň Ing. Mgr. Svetoslava Albíniho a následne sme sa presunuli vozom ťahaným koníkmi na záložné letisko Tri duby, kde sme položili veniec na počesť oslobodenia obce Muráň. Po výbornom guľáši si každý účastník vyzdvihol pekné tričko s magnetkou a kalendárom, ktorý mu bude pripomínať jubilejný 40. ročník Zimného prechodu Muránskou planinou. Tešíme sa o rok na priateľov z Fryštáku a ostatných dobrých ľudí.

Jozef Kubaško

V predvečer 73. výročia Oslobodenia Obce Muráň si poslanci obecného zastupiteľstva v Muráni na čele so starostom obce Muráň uctili túto spomienku.

POĎAKOVANIE

Organizátor 40. ročníka ZPMP, chce sa touto formou zvlášť poďakovať predstaviteľom inštitúcií, ktorí stáli pri jeho zrode: vtedajšiemu vedúcemu LS v Muráni p. J. Kováčikovi, ktorý podporoval zrod tejto myšlienky a jej realizovanie, čo taktiež platí aj pri vtedajšom riaditeľovi Píly Muráň p. Ing. Š. Jurčovi

V súčasnosti je to riaditeľ OZ Lesy SR v Revúcej Ing. J. Vavrek a správcami LS Veľká lúka Ing. C. Bábela a LS Muráň Ing. M. Botto, so svojimi ľuďmi na občerstvovacích staniách:

Studňa: p. Jaroslav Spišák
p. Jozef Janočka

Maretkiná: p. Roman Homola
p. Juraj Siman

N. Kľaková: p. Jozef Sedlák

Nesmierne si vážime ochotu a prístup traktoristu z LS chovu koní na Veľkej lúke p. Jána Senku, ktorý neváhal a prišiel so svojim traktorom v ťažkom teréne na Studňu, odkiaľ zniesol infarktom postihnutého lyžiara na Uhliareň, kde si ho prevzala RLS (RZP), týmto rýchlym zásahom mu zachránil život.

SRDEČNÁ VĎAKA!

Pavol Mláky

Reakcia na oceňovanie „DOŽINKY“

Dňa 10.2.2018 sa v našej obci konal jubilejný 40.ročník Prechodu Muránskou planinou. Obec pri tejto peknej príležitosti sa rozhodla oceniť občanov, ktorí sa podieľali na založení resp. udržaní tohto podujatia. Niektoré toto podujatie založil, niektoré sa podieľali na jeho udržaní. Všetko by bolo v poriadku, keby ocenení alebo pozvaní na recepciu boli vybraní citlivo a po širokej diskusii viacerých občanov. Nemohlo by sa stať, že v čase konania ocenení, resp. recepcie, niektorí občania pripravovali jubilejný ročník s lopatami v rukách pri odhadzovaní snehu na Maretkinej a Studni. Jednalo sa o niektorých občanov, ktorí viac ako štvrtstoročie sa podieľali na servise a udržaní tejto akcie. O ocenení nemôžu rozhodnúť dvaja občania obce ale vyžaduje si to širšiu analýzu a diskusiu. Bolo to necitlivé, zaujaté. Myslím si, že neosloveným /je ich viac aj mimo Maretkinej a Studne/ by sme sa mali ospravedlniť a dodatočne poďakovať.

Ing. Bábela Cyril

FAŠIANGOVÁ ZÁBAVA SPOJENÁ S POCHOVÁVANÍM BASY

V nedeľu 11. februára 2018 sa popoludní v kultúrnom dome v Muráni uskutočnila oslava konca fašiangového obdobia. Fašiangy sa začínajú deň po Troch kráľoch 7. januára a končia sa pohyblivým utorcom pred Popolcovou alebo tzv. škaredou stredou, ktorá v roku 2018 pripadla na 14. februára. Tradičným jedlom tohto obdobia bolo obradové pečivo - fánky, smažené šišky, slanina s klobásou a huspenina. FS Levenda z Muráňa a hosťujúca FS Spod Kohúta z Revúčky a Muránskej Zdychavy, si pre divákov pripravili pestrý program k fašiangom spojený so zábavou, spevom a tancom. Sálou sa niesli pesničky, zvuk heligónky ale aj huslí. Obecenstvu sa páčili hlavne humorné pesničky so štekľivým podtextom. Zábava sa ukončila pochovaním basy. Pri tomto symbolickom pohrebe sa dvaja členovia FS Levenda

prestrojili za farára a organistu a uskutočnili obrad, pri ktorom bolo veľa plaču, smiechu a zábavy. Odprevanie basy na 40-dňový odpočinok symbolizuje veľkonočný pôst. Je to znak, že obdobie zábav končí a hudba ustane. Obecenstvo všetkých

účinkujúcich odmenilo dlhotrvajúcim potleskom. Ďakujeme účinkujúcim folklórnym súborom, ktorý si pripravili pekný program k fašiangom a svojim vystúpením

nám pripravili hlboký umelecký zážitok, veď vďaka nim ožívajú a zachovávajú sa tradície.

Ing. Soňa Haššová

NIEČO O FAŠIANGOCH...

Fašiangy je obdobie od Troch kráľov až do polnoci pred škaredou Popolcovou stredou. Potom nasleduje 40 dňový pôst až do Veľkého piatku. Je to prechodné obdobie medzi zimným a jarným obdobím. Počas fašiangov prevládala bujará zábava, organizujú sa svadby a aj zabíjačky. Posledný štvrtok pred koncom fašiangov sa v minulosti nazýval tučný štvrtok. Tento deň bol príznačný tým, že sa ženy správali agresívne k mužom, popíjali v krčmách, tancovali a spievali na uliciach. Na tučný štvrtok má každý veľa jesť a piť, aby bol po celý rok silný. Na fašiangový pondelok, keď sa konal tzv. mužský bál, kam smeli len ženatí a vydaté, vyhadzoval sedliak pri tanci sečku vysoko, aby sa mu na poli urodil vysoký ľan a ovos. Na fašiangový utorok sa sliapkam sypalo zrna do kruhu reťaze, aby nezabudli a nezanášali. Oslavy fašiangov sa v každom regióne líšili, aj keď sa vyskytovali spoločné črty. V našej obci sa nezachovala tradícia, až na jednu. V Muráni sa na fašiangy pečú šišky.

Jana Simanová

HASIČI DOSTALI AUTO „REPAS – TATRA 148“

Vo štvrtok 8. februára 2018 bol pre muránskych hasičov sviatočným dňom. V tento deň nás navštívil prezident Hasičského a

záchranného zboru SR generál JUDr. Alexander Nejedlý a generálny sekretár DPO SR Vendelín Horváth a odovzdali do rúk

veliteľa DHZ Muráň Jána Melichera pred nastúpenou jednotkou kľúče od repasovanej Tatry 148. Touto odovzdávkou bola

posilnená akcieschopnosť dobrovoľných hasičov Muráň, ale aj celého revúckeho okresu.

Bc. Jana Hajdúková

V KRÁTKOSTI ČO SA UDIALO V MURÁNI...

-VYSVÄTENIE KRÍŽA

Za krásneho zimného počasia sa v nedeľu 17. decembra 2017 v skorých popoludňajších hodinách konalo za Muráňom smerom na Tisovec známym pod menom Hrby vysvätenie kríža. Kríž prišiel vysvätiť miestny farár Mgr. Ján Gnip. Túto slávnostnú chvíľu prišla umocniť aj folklórna skupina Levenda a s heligónkami bratia Spišákovci. Ďakujeme tvorcu kríža Ing. JOZEFOVI KMEŤOVI za krásny dar všetkým Muránčanom.

OTVORENIE VÝSTAVY

V podkrovných priestoroch v múzeu v Muráni sa vo štvrtok 15. februára 2018 konalo otvorenie výstavy palíc, kyjakov a ozembuchov PAVLA FERDINANDYHO, ktorý sa venuje výrobe úžitkových, dekoratívnych, vychádzkových, poľovníckych a pastierskych palíc od roku 2004. Postupne sa začal zaoberať i tvorbou betlehemských kyjakov a ozembuchov. Na ich výrobu najčastejšie používa samorasty tvarované samotnou prírodou, s minimálnym zásahom do úpravy tvarov. Výstava je obohatená aj o fotografie autora z osobnosťami politického, kultúrneho, športového spoločenského života. Otvorenie výstavy zahájila pani Janka Šibalova - riaditeľka múzea Muráň, ktorá v krátkosti predstavi-

la autora pána FERDINANDIHO a jeho tvorbu. Potom sa ujal slova pán FERDINANDY, ktorý v krátkosti pripomenul svoju tvorbu a jej začiatky, postrehy a zážitky z folklórnych podujatí a jarmokov. Slávnostnú atmosféru podfarbili svojim vystúpením deti z FS SLNIEČKO pod vedením pani Mgr. Janky Murkovej.

Táto jedinečná výstava je inšpirovaná ľudovým umením. Príďte si pozrieť originálne pastierske palice, ktoré sa používali na salašoch, kuľagy, hrky, palice vylievane cínom, palice kombinované s parožími ako aj valašky, banické a družbové fokoše. Výstavu môžete navštíviť **do 15. apríla 2018** v priestoroch múzea Muráň v čase: utorok – piatok od 8:00 do 15:00 hod., a v sobotu od 9:00 do 12:00 hod. Tešíme sa na vašu návštevu.

Ing. Soňa Haššová
Foto: Ing. Maroš Detko

BÁSEŇ PRE STAROSTU

Tam v Muránskej planine, tam je krásna dedina,
môjmu srdcu si najdrahšia, to si len ty jediná.
Nie si veľmi veľká, no srdcu blízka,
je to Muráň, kolíska nášho rodiska.

Dobre sa tu všetkým býva,
ťažká práca sa za tým skrýva.
Muráň len tak rozkvitá
v rukách pána Goldschmidta.

Šťastní sme my, že ťa máme,
za nič na svete si ťa nedáme.
Staráš sa o blaho všetkých nás,
zato si dostal aj náš hlas.

Prajeme ti pevné zdravie,
nech sa splní tvoje pranie.
Nech sa máme všetci radi
a v Muráni nech nie sú žiadne zvady.

Robíš v obci premeny,
myslí na naše odmeny.
Veľmi si ťa vážime,
buchtičky ti spravíme.
Máme radi svoju dedinu,
veď všetci tu tvoríme jednu rodinu.

Lenka Vašková Prešov

Z HISTÓRIE PEČENIA MURÁNSKÝCH BUCHIET

Presný dátum kedy sa začali piecť muránske buchty neexistuje. Vie sa len, že to bolo v 70 rokoch 20. storočia. Buchty začali piecť v jedálni v pohostinstve Koruna (bývalý podnik Reštaurácie a Jedálne), kde sa táto miestna špecialita aj predávala. Vyhľadávali ju najmä turisti. Dokonca aj v našom hlav-

nom meste vedeli, že buchty z Muráňa sú delikatesou. Medzi prvé pekárky patrili MAGDALÉNA BALÁŽIKOVÁ, GIZELA BARILOVÁ, MÁRIA FABOVÁ, MÁRIA SKLENÁRIKOVÁ. Potom ich v predajni Lahôdok začali predávať HILDEGARDA NEMOGOVÁ, MAGDALÉNA BÁBELOVÁ, ERIKA ŠTE-

FANKOVÁ z Muránskej Dlhej Lúky a iné. A aká je súčasnosť? Po určitej pauze sa podarilo obci odkúpiť na námestí dom rodiny ĐORDEVÍČOVEJ a zriadiť pekáreň a predajňu muránskych buchiet, veď bola by veľká škoda keby táto tradícia upadla do zabudnutia. Dlho netrvalo a námestím sa vznášala lahodná vôňa muránskych buchiet. Prvé buchty sa začali piecť a predávať v septembri 2017. Hneď bol po nich veľký dopyt. Na túto ťažkú úlohu pečenia buchiet sa podujali mladé pekárky – cukrárky ANDREJKA SENKOVÁ, DANKA HRBÁLOVÁ, MARTINKA SENKOVÁ a MONIKA SIMANOVÁ. Tieto mladé pekárky zaúčala pani MAGDALÉNA SOJÁKOVÁ. Aby buchty chutili tak ako si ich ľudia pamätali boli sa tieto mladé pe-

kárky poradiť aj so skúsenou a dlhoročnou pekárkou muránskych buchiet pani BALÁŽIKOVOU, ktorá im vraj vyzradila fintu, čo treba urobiť, aby tieto buchty boli mäkké a chrumkavé. Toto nám však mladé pekárky neprezradili, veď každá správna pekárka má svoj grif a tajomstvo. V predajni predáva buchty: KATKA HRBÁLOVÁ, niekedy jej vypomáhajú aj KATKA BJALONČIKOVÁ - KOTZMANOVÁ a ZDENKA FABOVÁ z Muránskej Lehoty. V súčasnosti sa pečú buchty s náplňou tvarohovou, lekvárovou, čučoriedkovou, makovou, orechovou, nugátovou a jablkovou. Každý kto zahryzne do buchty uzná, že na náplni sa nešetří. Aby buchty dostali punc miestnej špeciality, bola im vydaná ochranná známka v januári 2018. Na námestí vo dvore pekárni bola zriadená Zóna oddychu s detským ihriskom, ktoré financoval bansko-bystrický kraj.

-SH-

KOLEKTÍV Z „BUCHTÁRNE

TRADÍCIE A TRADIČNÉ REMESLÁ V MŠ

Deti z Materskej školy Muráň sa preniesli do čias minulých a do čias babiek a prababiek. Chceli sme im priblížiť staré tradície a zvyky. Toto obdobie Fašiangov pred Veľkou nocou je obdobím rôznych zvykov, tradícií a karnevalov. Práve preto sme deťom priblížili obdobie minulé a obdobie tradičných remesiel. Na interaktívnej tabuli deti za pomoci prezentácie, mohli rozprávať čo vidia, aké remeslá poznajú a čo patrí do takej tradičnej regionálnej kultúry, typickej pre miestne podmienky. Oboznámili sa s rezbárstvom, kováčstvom, modrotlačou, hrnčiarstvom, rôznymi výšivkami či háčkovanými obrusmi. Aby toto všetko nevideli len na tabuli a v podobe obrázkov, mohli mnohé výrobky vidieť na vlastné oči a vnímať všetkými zmyslami. Hádali čo je vyrobené z kovu, dreva, prútia. Veľa detičiek staré remeslá aj poznali a rozprávali, že majú doma pri babke a dedkovi košíky z prútia, alebo hlinené džbány či črπάky. Dúfame, že sa staré tradície v podobe remesiel zachovávajú čo najdlhšie a deti si ich budú pamätať a posúvať ďalej. Na záver si zaspievali známu detskú pieseň kováč kuje.

Uč. MŠ

SÚŤAŽ V PREDNESE SLOVENSKÝCH POVESTÍ

„Šaliensky Matko Jozefa Cígera Hronského“

V roku 1991 v mestečku Šaľa sa zrodila iniciatíva zorganizovať súťaž v prednese slovenských povestí, v kalendári bolo meno Matej, a tak predseda Miestneho odboru Matice slovenskej v Šali MUDr. Svetozár Hikkel súťaž nazval podľa dátumu a miesta zrodu Šalienským Matkom. A keďže krátko pred týmto dátumom v maticiároch ešte čerstvo rezonoval dátum narodenia významného slovenského spisovateľa, zakladateľa a prvého predsedu zahraničnej Matice slovenskej Jozefa Cígera Hronského, originálny názov súťaže s priliehavým prívlastkom bol na svete.

V Základnej škole s materskou školou v Muráni sa dňa 15.1.2018 uskutočnilo školské kolo recitačnej súťaže v prednese povestí Šaliensky Matko Jozefa Cígera Hronského. Stretli sa v ňom „ostrieľaní veteráni“, ktorí už vlastnia niekoľko ocenení zo školských kôl predošlých ročníkov, ale aj začiatníci, pre ktorých toto vystúpenie bolo ich premiérové.

Výsledky školského kola súťaže v prednese slovenskej povesti Šaliensky Matko:

1. kategória 2. – 3. ročník

1. miesto: Bianka Beňová, III. A

2. miesto: Daniela Szentpéteriová, III. A

3. miesto: Petra Kotzmanová, III. A

4. miesto: Timea Mušuková, III. A

2. kategória 4. – 5. ročník

1. miesto: Lucia Melicherová, V. A

2. miesto: Viktória Spišáková, V. A

3. miesto: Bianka Hlodáková, V. A

3. miesto: Viktória Štajerová, IV. A

3. kategória 6. – 7. ročník

1. miesto: Timea Velková, VII. A

2. miesto: Viktória Senková, VII. A

3. miesto: Alžbeta Hlodáková, VII. A

V silnej konkurencii si napokon postup do okresného kola vybojovala v 1. kategórii Bianka Beňová III. A, v 2. kategórii Lucia Melicherová, V. A a v 3. kategórii Timea Velková zo VII. A triedy.

Dňa 26.1.2018 sa v Revúcej uskutočnilo okresné kolo recitačnej súťaže v prednese povestí Šaliensky Matko Jozefa Cígera Hronského. V silnej konkurencii si postup do krajského kola vybojovala žiačka Timea Velková zo VII. A triedy.

Všetkým umiestneným srdečne blahozeláme a prajeme veľa ďalších úspechov! Veľmi pekne ďakujeme učiteľom za prípravu žiakov a všetkým deťom, ktoré sa do súťaže zapojili.

Mgr. Zuzana Labošová

NÁVŠTEVA ŠKÔLKÁROV V PRVOM ROČNÍKU

My, žiaci 1. A triedy máme prvý polrok úspešne za sebou. Naučili sme sa dosť veľa a chceli sme sa pochváliť našim mladším kamarátom z materskej školy, tu v Muráni. Celá trieda sa na nich tešila. Naša pani učiteľka Mgr. Tatiana Skubachová pre predškolákov z MŠ pripravila interaktívne hry, ktoré zvládli aj s našou pomocou. Boli veľmi pozorní a šikovní, celkom ako my. Za odmenu dostali ceruzky, záložky a sladkosti. Bývalí spolužiaci zo škôlky nás pozvali k nim na návštevu. Tešíme sa na nich a radi sa s nimi aj zahráme. Do školy sa určite vrátíme, sme predsa veľkí prváci.

Žiaci 1. A triedy ZŠ s MŠ Muráň

KORENIE SVÄTÉHO PETRA ČAKANKA

Čakanka, čo to vlastne je? Poľný kvietok, ktorý vám chcem opísať všetci určite poznáte. Kvietok Čakanka, ľudovo nazývaný Cigória. Rastie na roľiach, medziach, pri cestách. Z ružice hrubozúbkovatých listov vyraší vysoká, veľmi pekná vetvičkovito rozkonárená stonka s veľkými žiarivo modrými kvetmi. Prečo vám to opisujem? Zaujalo ma, čo o tomto poľnom krásnom kvietku opisuje v knižke „Liečivé rastliny z Božej záhrady“ Mária Trebenová. Tento kvietok si zaslúži úctu veriacich. Opisuje takto: Vraj keď náš Pán Boh prišiel na svet ako obyčajný človek, prosil o jedlo na posilnenie nemilosrdnú dievčinu. Ako povest' hovorí, dievčina v očakávaní svojho milého, mu pomoc odmietlo. Keď sa potom jej milý naozaj vrátil, namiesto čakajúceho dievčaťa našiel iba vysokú, húževnatú rastlinu, z ktorej naňho smutne hľadeli veľké modré oči. Pyšná dievčina po celý život musela čakať pri ceste na nový príchod pána. Kvetý čakanky sa otvárajú iba na slnku, ináč sú za-

tvorené. Na čakanku mám veľmi milú spomienku už od detstva. Ako deťom nám rodičia rozprávali, že modré hviezdy kvetov priťahujú ako magnet a máte pocit, že v nich žijú dobrí anjeli, ktorí prinášajú lásku všetkým ľuďom, no najmä hrajúcim sa deťom. Neviem, v ktorej triede sme sa učili o čakanke aj básničku. No žiaľ som si ju nezapamätala. Ani v učebniciach som ju nenašla. Pýtala som sa aj niektorých ľudí, no nevedeli ani oni. Čakanku nájdete všade, je to taký obyčajný kvietok, povieť si. V časoch nedostatku pravej kávy sa čakankové korene sušili, pražili a mleli a používali sa ako jej náhrada, pod názvom cigória – cigorka, čo si isto ešte pamätajú naši starší spoluobčania. Zastavte sa preto pri ňom aspoň minútu a uvidíte, že je v niečom zvláštny, vyžaruje z neho pokoj, láska a nie nenávisť a zlosť.

Bohdana Halušková

VLNA A JEJ SPRACOVANIE

Veľa ľudí si zaobstará ovečku či viac oviec, len aby vypásali záhrady. Je to taká ekologická kosačka plne automatická. Ale potom príde na otázku, čo s vlnou. Niektorí to riešia tým, že chovajú jahňatá len jeden rok. Ľudia väčšinou vlnu zákopu na záhrade, alebo v tom lepšom prípade ju darujú mne za bagateľ. S otázkou, načo mi bude. Pokúsím sa vám opísať spôsoby spracovania vlny ako to robili naši predkovia od cca 5 storočia pred našim letopočtom až do 19 storočia na lazoch a dedinách. Pranie vlny.

Po ostrihaní a roztriedení sa vlna perie. Prvé pranie je nahrubo. Dôležité je mať v blízkosti potok s tečúcou vodou a prútený kôš.

Postup

Do prúteného koša sa vloží primerane množstvo vlny. Kôš sa potom ponorí s vlnou do prúdu rieky či potoka. Ten, ktorý perie sa postaví tak, aby prúd vody tlačil na jeho nohy a dáva pozor, aby kôš s vlnou neodplával po prúde. Vlna je vypraná vtedy, keď sa voda prúdiaca cez košík nezafarbuje od špiny. Druhé pranie spočíva v tom, že vlna sa vloží do kade s vodou, kde sa pridá saponát, napríklad vývar z koreňa Mydlice lekárskej, či nastrúhané mydlo. Nechá sa to postáť jeden deň. A potom sa vlna vypláka v čistej vode. Takto sa to robilo do 20 storočia v potokoch a

riekach. Dnes by vás ochránari za to pokutovali, až by ste zozeleneli. Po vyplákaní sa vlna rozloží na plot či osvetlenú plochu a usuší sa.

Naznačil som tu jednu vec, že staré postupy sú proti dnešným environmentálnym zákonom. Ale netreba zúfať. Už pri prvom praní namiesto znečisteného potôčka či rieky použijete nejaký záhradný 100 litrový sud. Napustíte ho vodou do výšky koša a vyperte vlnu v ňom. Špina je len zmesou hnoja a piesku. Vodu z vypranej vlny môžete použiť ako dobre hnojivo, či si ňou zalejete kompost, aby lepšie prehnul. No s tým druhým práním to bude ťažšie. Pokiaľ použijete vývar z koreňa Mydlice nič sa nedeje. Kompost to rozloží. Ale pri praní s mydlom budú ťažkosti. Tieto saponáty patria do čistíčky. Roztok vody prefiltrujeme cez 3 vrstvy textílie. Stará plachta či vankúše budú stačiť. Voda so saponátmi pretečie, ale vlákna vlny sa nedostanú do miest kde by narobili nepríjemnosti. Upozornenie. Tento text je iba informatívny - nie odborný!

Zdroje na internete

<https://www.youtube.com/watch?v=9nE-6VEbu2Yo>

Pripadné otázky a návrhy posielajte na: email: Dragon.sk.2@seznam.cz facebook: Dezider Dorka Dezider Dorka ml.

SMIDKA CHLEBA

Posledné slnečné lúče tejto jesene, som si vychutnala v spoločnosti troch starších muránskych žienok, ktoré som „len tak“ v jedno popoludnie zavolať na malý výletík mojim autíčkom na Prednú Horu.

Šla moja mamka - MAGDALENA REPÁKOVÁ, teta ELENA PALUŠOVÁ a teta GIZKA BEŇOVÁ. Cestou sme pozerali krásy hôr, hlbín a tiež skál a brál, ktoré nás sprevádzali a tety sa nevedeli „dost' napozerať“ na zákrasy prírody, ktorá hýrila všetkými farbami. I keď bývajú v Muráni a vlastne lesy sú všade okolo, toto malo pre nich iný uhol pohľadu. I začali spomínať, ako kedysi žili, ako chodili s rodičmi do lesa, ako nosili otcom, ktorí pracovali v lese jedlo...kávu, chlebič, dobrú zápražku...Teta Beňová sa vrátila úplne do detstva a pamätala si živo, ako jej rodičia privítali každého, kto vstúpil do ich domu už vo dverách - chlebičom i úplne cudzieho, či pocestného človeka. Mama vzali bochník chleba zabalený vo vľaničke a nožik a veru každého si utlil „smidkou chleba“. Smidka chleba - zamyslela som sa nad tým jednoduchým slovom i pohostením, ktoré ale skrývalo v sebe veľa úcty ku každému, koho ním ponúkli. A veru pridali sa k rozprávaniu a spomienkam aj teta Elka a mama. Niektoré príbehy som už počula viackrát, ale nejako som ich počúvala predtým bez záujmu. Pre-

čo ma to neoslivilo? A prečo som vždy odpovedala, že boli iné časy, iné hodnoty, aj iní ľudia? To všetko je pravda - no hodnoty si predsa vytvárame sami aj keď nás okolnosti nútia robiť veci inak - tak, že veľakrát „prisilné popudy víťazia nad našim rozumovým úsudkom“. Táto pravdivá myšlienka ma sprevádza veľa, veľa rokov a pomáha mi rozhodnúť sa lepšie, prirodzenejšie. Dnes sa predbiehame vo všetkom - aj v pohostení a možná aj vo výbere priateľov... Miesto osobného stretnutia si navzájom lichotíme cez facebook - predbiehame sa v čom sme lepší, ako dobre vyzeráme na fotkách, ako perfektne sme strávili dovolenku pri mori, ako si to navzájom doprajeme... Pri osobnom stretnutí si sotva zamávame na pozdrav, lebo na priamy rozhovor nemáme absolútne čas... No taká je doba, doba mobilov, internetu... Tie časy, ktoré žili naši rodičia a ich rodičia, predsa len zanechali v dobe, v čase nezabudnuteľné spomienky - spomienky krásne, jednoduché i keď zároveň ťažké. No ľudia si viac pomáhali navzájom a nezištne. Vlastne to ani nepovažovali za nič výnimočné - skôr to bolo pre nich samozrejmé. No myslím, že každý sa raz zastaví, popremýšľa, považuje a na chvíľku zaspomína - len si musí nájsť na to čas...

Bc. Dáša Bútorová

(G. BEŇOVÁ, E. PALUŠOVÁ, M. REPÁKOVÁ,)

Čo k tomu dodať ?

Takýto pohľad sa Vám naskytne pri prechádzke okolo Areálu oddychu JDS v Hrdzavej. Ohnisko v prístrešku, diery v streche, porozhadzované šindle. Zrejme nejde o náhodných turistov, ale o pravidelných "hodovníkov". Dôkazom toho sú ubúdajúce šindle a pribúdajúce porozhadzované prázdne vínové fľaše a smeti.

Aby areál vyzeral, pekne a čisto, výbor ako aj ostatní členovia JSD, každoročne organizujú brigádu na jeho skrášlenie. Vymieňajú šindle na poškodených strechách, natierajú drevené časti, kosia areál, odstraňujú odpadky ako rozbité sklo a iné nečistoty, ktoré zostávajú po návštevníkoch porozhadzované okolo prístreškov, napriek tomu, že sú k dispozícii vrecia na odpadky.

Všetci predsa chceme, aby sa tu návštevníci cítili dobre.

Ale máme návštevníkov, ktorí si areál len „užívajú a nechajú po sebe takúto spúšť.“

Členka výboru JSD

ŠACHISTI, OZVITE SA!

Kontakt: 0908 631 817

Šach je hra, ktorú považujeme za rekreačnú aktivitu, za zložku voľného času i životného štýlu. Plní relaxačnú funkciu a podobne ako šport zahrňuje v sebe súťaživosť, úsilie čestne víťaziť i dôstojne prehrávať. Šach nepozná generačné hranice ani rozdiely v pohlaví! Ak patríte k zanieteným šachistom a máte chuť prispieť k zorganizovaniu obecného šachového turnaja, ozvite sa!

Ako dostupné encyklopédie uvádzajú, šach je veľmi stará v podstate vojnová hra na šachovnici so 64 poľami. Pripomína boj čierneho a bieleho vojska. Každé má kráľa, kráľovnú, dve veže, dvoch strelcov, dvoch koňov a osem pešiakov. Každý hráč má teda spolu 16 figúrok. Cieľ boja: zajať a donútiť nepriateľovho kráľa, aby musel opustiť šachovnicu. Slovom, kráľ má dostať mat.

Hra podobná dnešnému šachu vznikla v Indii v 6. storočí – ČATURANG. Arabi ju hrali asi od 7. storočia pod názvom ŠATRANĎ. Vývoj novodobého šachu nastáva v 15. storočí, keď sa v Španielsku stanovili presné pravidlá hry. Vynikajúci šachisti v 16. a 17. storočí boli Španieli, v 18. storočí centrom šachu bol Paríž. Prvý medzinárodný turnaj moderného šachu sa konal v Londýne v roku 1851 a prvým nositeľom titulu majstra sveta bol v roku 1886 americký šachista českého pôvodu Wilhelm Steinitz (1836 – 1900). Titul obhájil aj v rokoch 1889, 1891 a 1892.

A čo my, šachisti z Muráňa a okolia? Máme chuť zaradiť sa medzi prvých účastníkov, prípadne aj víťazov nového ešte len plánovaného turnaja v našej obci! Prvoradá je však záujem hráčov o jeho zorganizovanie. Ozvite sa čím skôr!

Mgr. Ján Svoreň

Víťazi v turnaja v stolnom tenise kategória dospelí: Ján Hicár, Ján Bršlík, Jozef Kelich v pozadí organizátori a rozhodcovia pán Mláky a pán Huťan

Dňa 30.12.2017 sa v telocvični ZŠ a MŠ v Muráni uskutočnil za rekordnej účasti 24 súťažiacich **XI. ročník Vianočného turnaja v stolnom tenise**. Hráči boli rozlosovaní do 3 skupín, z ktorých prví dvaja postupovali do semifinále, kde sa k nim ešte pridali dvaja najlepších s najvyšším počtom získaných bodov. Už v semifinále došlo k prvým veľkým prekvapeniam, keď dvaja nasadení hráči a víťazi skupín p. István a p. Siman Jaroslav vypadli.

Semifinále:

István – Kelich 1:2
Hicár – Belán 2:0

Siman J. – Bršlík 1:2
Fazekaš – Váradý 1:2

STOLNÝ TENIS VIANOČNÝ TURNAJ

Štvrtfinále

Kelich – Hicár 0:2 Bršlík – Váradý 2:0

o 3 miesto:

Kelich – Váradý 2:0

Finále:

Hicár – Bršlík 3:1

Víťazom sa stal **JÁN HICÁR** z Revúčky, ktorý počas celého turnaja nenašiel premožiteľa,
2. miesto **JÁN BRŠLÍK** (Hnúšťa)
3. miesto **JOZEF KELICH** (Revúca)

V žiackych kategóriách sa stal víťazom **MARTIN ZEMAN**, ktorý porazil vo finále **DÁVIDA BRÁZA** 2:0.

Muráň reprezentovali žiaľ iba

dva súťažiaci, bratia Miro a Ján Svoreňovci, čo bolo pre organizátorov najväčším sklamaním, zvlášť čo sa týkalo účasti detí. Kde boli rodičia, aby prázdninovú nudu ich deti zahnali? Možno nabudúce...

Na záver treba poďakovať organizátorom za úspešný a hladký priebeh turnaja, za pekné ceny a občerstvenie, komisii športu pri OU v Muráni: p. Huťanovi, Mgr. Z. Labošovej, Ing. D. Korimovej a p. Mlákyovi s podporou starostu obce Ing. R. Goldschmidta.

*Pavol Mláky
Foto: Huťan*

Víťazi žiackej kategórie **MARTIN ZEMAN** a **DÁVID BRÁZA**

BLAHOŽELÁME

Náš priaznivec MIREC – jubilant

Pán MIROSLAV SVOREŇ (1978) z Muráňa, teraz prechodné žijúci v Banskej Bystrici s partnerkou Zuzkou, oslávil 18. februára 2018 svoje okružle 40. narodeniny. V Muránskych novinách radi bilancujeme a pripomínáme si tak jubileá našich prispievateľov, hoci prevažne z radov dôchodcov. Keďže aj pán Miroslav už ako 30 ročný sa v roku 2008 zaradil k tvorcom našej obecnej tlače, nemohli sme zabudnúť ani na uvedený takmer magický dátum jeho okružleho životného jubilea (18. 2. 2018).

Vlastne on už počas svojich školských rokov rád sa zviditeľňoval v detských a mládežníckych časopisoch, hoci sa venoval aj iným záľubám (športu, elektrotechnike atď.). Písaniu do novín sa rád venuje dodnes.

Ako prispievateľ do Muránskych novín sa zapísal menom MIREC a témami, ktoré zaujali hlavne mládež a ja ako ich tvorca musím priznať, že často práve moji skvelí synovia boli prvými čitateľmi príspevkov ešte v rukopise, kritikmi, ale aj hnacím motorom – mojím! Vďaka, Mirko, že svojim blízkym nedovoľíš vzdávať sa, nepripúšťať si pesimizmus či nepriazeň okolia. Obaja synovia, aj o rok starší Janko (1977), ktorý sa v novinách venuje hlavne športovým témam, mi vždy dôverovali, poznali hranice mojich síl a schopností. Náš Mirec sa snaží priblížiť vlastné názory k aktuálnym témam a doložiť interesantnou fotografiou z vlastných zdrojov. Rád sa riadi zásadou: Zostať sám sebou a podporiť to, čo si zasluží naše uznanie. Jeho príspevok už v roku 2008 V NÚDZI POZNÁŠ PRIATEĽA bol vlastne poďakovaním Mgr. Miroslavovi Sklenárikovi. V októbri mu totiž pár hodín po polnoci na Čertovici auto vypovedalo službu. Pomohol mu iba uvedený sused a jeho rodina tolerovala, keď sa v noci na dlhšiu cestu vydal svojím autom. Nezabudol mu priniesť

ani horúcu kávu a teplú vetrovku.

Mládeži venoval náš oslávenec viaceré príspevky, ako napr. KTO JE COOL – POČÚVA HIP HOP! – venované RYTMUSOVI a iným raperom. Unikátne zábery ponúkol našim novinám napr. z koncertu MTV v Prahe, keď pracoval v Mladej Boleslavy, pod názvom RYTMUS MÁ PRIAZNIVCOV AJ V MURÁNI. Podobného rázu bol aj text NIEČO NOVÉ HIP HOPOVÉ s profilom autora nahrávok Erika Mušuku z Muráňa, ktoré sa šírili medzi tínedžermi pod pseudonymom LILLOO. Pozoruhodné sú aj príspevky pána Svoreňa na aktuálne rýdzo muránske témy ako EŠTE NIEČO Z RÓDEA... alebo na celej strane jeho FOTOALBUM VEĽKÁ LÚKA- OBLASTNÉ OSLAVY 65. VÝROČIA SNP. Z iných textov, ktoré oslovili rôzne generácie čitateľov a s rôznymi záujmami, považujeme za vhodné pripomenúť si napr. ZA HISTÓRIU SLOVÁKOV DO SRDCA SNP, ZA PRÁCOU DO ČIECH, VOJNA NIE JE KOJNÁ!, VEK JE LEN ČÍSLO alebo JARNÉ UPRAŤOVANIE KÍL, MURÁŇ AJ VOJACI MILOVALI s kolážou výstrižkov s názvom Muráň atď. Množstvo unikátnych záberov pripravil tiež k textom iných autorov, rád ponúkol do pozornosti fotografie známych osobností (z televízie, z oblasti športu, hudby, literatúry, spoločenského života). Svojimi príspevkami, slovom i obrazom, ktoré zaujali čitateľov obsahom i precíznym spracovaním, nás stále presviedča o tom, že má nielen chuť, ale aj talent písať, venovať sa novinárskym žánrom, ktorých podstatu rád umocní aj vlastnými vydarenými zábermi.

Milý náš Mirko, k 40. narodeninám Ti prajeme všetko najlepšie: zdravie, lásku, šťastie, úspechy v živote, aby Ti nikdy nechýbali skvelé nápady a optimizmus, ktorý rád prenášaš na svojich najbližších.

S láskou a úctou mamka, brat Janko a Zuzka s rodinou.

BLAHOŽELÁME

MÁRIA /MAGDUŠKA/ BETLEROVÁ 75 ROČNÁ

Spieval vtáčik na konári: „Čin – čin – čin...“

Ja sa pieseň od vtáčika naučím.

Zaspievam ju potom doma tisíckrát ved' tá pieseň vraví: „Mama, mám ťa rád!“

Pani učiteľka, tú básničku ste nás naučili Vy! Aj Vás mali rady všetky deti vo škôlke. K Vaším 75. narodeninám, ktoré ste si pripomenuli 31. januára 2018, Vám prajeme, nech Vám život na dôchodku plyní v kruhu

svojich najbližších v pohode a v dobrom zdraví. Nech Vám záber zo školského roku 1982/83 pripomenie Vaše „učiteľovanie“ v Materskej škole v Muráni, kde ste neskôr vykonávali aj funkciu riaditeľky. Vtedy ste mali iba 40 rokov, tak ako teraz väčšina detí na zábere.

S úctou od detí MŠ (ešte v kultúrnom dome) v Muráni a ich rodičov. Ku gratulantom sa pripája aj dcéra a syn s rodinou.

Na zábere: riaditeľka MŠ A. SZEPESIOVÁ a učiteľka M. BETLEROVÁ /neskôr riaditeľka/.

1. rad: T. BÁBELA, A. MICHALSKÁ, P. DENDEŠI, S. GRUTKOVÁ, J. SPIŠÁKOVÁ, V. SKLENÁRIKOVÁ. 2. rad: M. DULÁKOVÁ, BUBELÍN, L. ĐURČIKOVÁ, J. a P. BALÁŽIKOVCI, V. KORFANTA, M. KOTZMAN, M. MICHALSKÁ, J. ŠIŇÁK, M. VRBJAROVÁ, V. ŠIŇÁKOVÁ. 3. rad: J. CVERNA, J. SELČAN, J. SKLENÁRIK, M. SPIŠÁK, M. SVOREŇ, J. KOCHJAR, M. ROMAN.

ROZLÚČKA

ELENA SKLENÁRIKOVÁ

(1924 – 2018)

Na občanov z Muráňa si vždy radi zaspomíname a na tých nad 90 rokov nielen s úctou, ale aj s istou dávkou hrdosť i radosti, že sa im ešte darí a primerane veku im slúži aj zdraviečko. Mužov nad 90 už v našej obci niet a medzi starších – teda nad 80 patria páni: ONDREJ GOMBASKÝ (1930), PAVEL KOCHJAR (1931), PhDr. VILIAM BÁBELA (1934), OLIVER KISS (1935), JÁN BERZÉTY (1936), Mgr. JURAJ KOCHJAR (1937). Medzi najstaršie ženy v Muráni ako pani ANNA KOTZMANOVÁ (1922), OLGA BEDNÁŘOVÁ (1924), MARGITA SKLENÁRIKOVÁ (1927), ETELA TABAKOVÁ (1927), EMÍLIA VRBJAROVÁ (1927) sme do prvých februárových dní 2018 zaraďovali aj pani ELENU SKLENÁRIKOVÚ, ktorá takmer celý život bývala na Novej ulici v Muráni. po smrti svoje dcéry Marty Hrbáľovej (1947-2013) žila v rodine syna Jaroslava v Revúcej.

Pani Ilka, rodená PETROVÁ zo Šumiaca už odišla navždy. Do Muráňa sa vydala pred viac ako 70 rokmi za pána Pavla Sklenárika (od Fidora), ktorý sa v čase vojny ocitol aj s inými Muráňanmi v koncentračnom tábore v Nemecku. Spolu vychovali dcéru a syna, no osud bol k nim krutý, ešte v mladom veku pán Sklenárik tragicky zahynul pri poľnohospodárskych prácach. Pani Elenu Sklenárikovú sme poznali ako dobrosrdečného človeka, obetavú a ústretovú zdravotnú sestru v revúckej nemocnici, milú a starostlivú mamu i starú mamu. ČEŠŤ JEJ PAMIAŤKE!

*S úctou sa s ňou lúčia
bývalí susedia z Novej ulice*

SPOMIENKA

2. marca 2018 si s pietou pripomínáme 11. rokov, čo nás opustila naša milovaná **Ing. Liduška Kmet'ová-Frandelová**. Liduška, v našich srdciach si stále živá a nezabudnuteľná! Venujme jej tichú spomienku. Ďakujeme.

Rebeka a celá rodina

Máte pre nás tip na reportáž, námet na článok? Neváhajte a dajte nám vedieť! Osobne, písomne, alebo emailom: obec.muran@mail.t-com.sk. Uzavierka pre prispievateľov do novín č. 2/2018 je 23. apríla 2018. Tešíme sa na spoluprácu.

Neprešlo jazykovou úpravou